

Yılmaz Onay Kimdir? Bir Tiyatro Direnişçisinin Hikâyesi

Türkiye’de **epik tiyatronun** en önemli temsilcilerinden olan Yılmaz Onay kimdir? Onay, tiyatroyla emekçi sınıfa hitap etmeyi amaçladı. Halkın sorunlarına değinen usta tiyatrocunun 1937’de Gaziantep’te dünyaya geldi. Yazdığı oyunların yanında **Bertolt Brecht**’ten çevirilerle de tiyatromuzu zenginleştirdi.

Yılmaz Onay Kimdir? Sanat Hayatına Girişi

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) tiyatrosu ve **Genç Oyuncular**’da tiyatroyla ilişkisi başladı. İnşaat mühendisi olarak çalışırken tiyatroya da zaman ayırdı. 1971-1972 döneminde Zehra Kurttekin’in çevirisiyle **Hitler Rejiminin Korku ve Sefaleti** adlı oyunun rejisinde yer aldı. Ankara Sanat Tiyatrosu’nda Siyasal Bilgiler Fakültesi oyuncularına oynanan oyun Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından **yasaklandı**. Sanatçı yurt dışındaki seyahatlerinde de hem kendini hem de ülke tiyatromuzu geliştirmeye yönelik adımlar attı.

Yurt Dışında Attığı Adımlar

1972 yılında Essen ve Berlin’de **konuk oyuncu** sıfatıyla yer aldı. Amsterdam’da “Arafta Kalanlar” ve “Karagöz’ün Muamması” adlı oyunlarını sergilerken Paris’te de “Sanatçının Ölümü” adlı oyunu perde açtı. Yurt dışında bıraktığı izi paralel olarak gerçekleşen bir eylemse “Şarkılarımız Ölmesin!” oyununun Berlin’de Theater am Halleschen Ufer adlı grup tarafından Almanca çevirisi olan “Sechs Verrückte und ein Lied” adıyla sergilenmesidir. Sanatçımız 1990 ve 91 yıllarında da Berlin’de tiyatro çalışmalarına devam etti.

Eserleri

Nazım Hikmet’in Tiyatro Oyunları

Yılmaz Onay yönetmen olarak da tiyatromuza birçok değer kattı. Bu değerlerde Nazım Hikmet’in heceleri de vardı. Onay, Nazım Hikmet’in tiyatrodaki sesi oldu. **Nazım Hikmet Kültür Merkezi**’nde 2004 yılı itibarıyla gerçekleşen **Nazım Günleri / Okuma Tiyatrosu** etkinliklerinde Nazım Hikmet’in eserlerini ortaya koydu. Bu eserlerden bazıları: “*Tartüf 59*”, “*Yusuf ile Menofis*”, “*İnsanlık Ölmedi Ya*”, “*Demokles’in Kılıcı*”.

Yılmaz Onay’ın Yazarlıktaki Başarısı

Toplumsal gerçekçiliğe önem veren Onay, “Gerçekçilik, Yeniden!” kitabıyla bu konudaki bilgi birikimini de okuyucularla paylaştı. **Yazılar Filmatik** ve **Oyun Değil** romanlarıyla da tiyatro oyunlarının yanında edebiyatımıza yine büyük katkılar yaptı. Yazdığı oyunlardan bazıları: “*Bu Zamlar Bana Karşı*”, “*Tren Gidiyor*”, “*Karadul Efsanesi*”, “*Hücre İnsanı*” ve “*Küçük Adam N’oldü sana?*”.

Çevirileriyle Kazandırdıkları

Yılmaz Onay, bir yandan yazar, bir yandan yönetir bir yandan da hep daha iyisini için çalışırken yurt dışındaki eserleri de dilimize çevirdi. Bunlardan önemli bir kısmı da epik tiyatronun temelini atan **Bertolt Brecht**’e ait oyunlar ve şiirlerdir. Bunun yanında “*İşçi Tiyatroları*”, “*Ütopya dan Bilime Sosyalizm*” ve “*Batı Diye Diye*” gibi kuramsal kitapların da raflarımızda yer almasını sağladı.

Yılmaz Onay'dan "Bir Çift Söz"

"İşçi bundan anlamaz" deyip yüksek sanat yapma çabasındakiler ile "Emekçiler bundan anlar" denilerek ortaya sürülen ucuz televizyon dizileri aynı kaynaktan besleniyor. Doğru olan bu tutumun tam tersidir: Emekçiler kendi sanatçılarına sahip çıktıklarında, daha yüksek bir sanat ortaya çıkacaktır."

Bu yazımızda "Yılmaz Onay kimdir?" hakkında bazı bilgiler vermeye çalıştık. 2018 yılının başında kaybettiğimiz büyük ustayı saygı ve rahmetle anıyoruz.

Yazan : MUSTAFA SERCAN AYDIN

Tarih : 26 Ekim 2020

Yazı kaynak linki : <https://mizahgastesi.com/yilmaz-onay-kimdir-bir-tiyatro-direniscisinin-hikayesi/>